

Monumentnummer*: 514477

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 26 juni 2000
Kadaster deel/nr 82926/108

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Apeldoorn Apeldoorn Gelderland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Apeldoorn

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Hoog Soeren	S			337
Hoog Soeren	S			237

Omschrijving**

Inleiding

UITZICHTTOREN genaamd 'Koningin Julianatoren' uit 1910. De toren is gelegen aan de zuidzijde van de Amersfoortseweg en vormt het hart van het gelijknamige familie-pretpark. Tijdens de oorlog is de toren door de Duitsers verhoogd met een uitkijktplatform.

De uitzichttoren, waarvan de eerste steen werd gelegd door Jansje Middellink op 15 april 1910, is ontworpen door de Apeldoornse architect Andries van Driesum Szn (1868-1925). Opdrachtgever was Gerrit Middellink, uitbater van de oorspronkelijke uitspanning. De toren is ontworpen in een bouwstijl, waarvan het decoratieve metselwerk typerend is voor het werk van Van Driesum, die vaak in de voor die tijd typerende Overgangsarchitectuur ontwierp. Ook het materiaalgebruik, kalkzandsteen, is typerend voor deze tijd.

Omschrijving

De in staand verband gemetselde toren is opgetrokken op vierkante grondslag en telt zes bouwlagen. De hoeken hebben naar boven verjongende, overhoeks geplaatste steunberen. De verjongingen worden geaccentueerd door afzaten van kunststeen. De zesde bouwlaag dateert uit WOII en is gemetseld in kruisverband. De overgang tussen oorspronkelijk en later metselwerk wordt gevormd door een bakstenen waterlijst. De zinken afdekking van de balustrade van het uitkijktplatform bevat geschilderde getallen die er in de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Tweede Wereldoorlog op zijn aangebracht.

De toren is opgetrokken op een bakstenen basement en daarboven in witte kalkzandsteen met versieringen in roze kalkzandsteen. Deze kalkzandsteen moest volgens het bestek worden betrokken van de fabriek 'Alba' te Beekbergen. Onder de waterlijst bevatten de gevels elk twee sleutelvormige figuren in roze kalkzandsteen. De 9-ruits gietijzeren vensters zijn allen aan de bovenzijde getoogd en worden, tenzij anders vermeld, ontlast door kunststenen lateien die aan de onderzijde zijn getoogd. Boven de lateien een steens rollaag van roze kalkzandsteen. De deuren worden op dezelfde wijze ontlast. De vensters hebben, tenzij anders vermeld, een lekdorpel van baksteen.

De derde en vijfde bouwlaag hebben een houten omgang met balustrade. Het uitkijkplatform een gemetselde balustrade. De begane grond van de toren is aan drie zijden ingeklemd door recente bebouwing.

Het basement heeft een uitgemetselde plint met kunststeen hoekblokken. Het basement wordt afgesloten met een halfsteens rollaag. De gevels hebben een cordonlijst en een waterlijst van roze kalkzandsteen ter hoogte van de tweede en de vierde verdieping. Het metselwerk tussen de cordonlijst en de waterlijst van de vierde verdieping bevat ruitvormen van roze kalkzandsteen. Onder de cordonlijst bevatten de gevels. De VOORGEVEL heeft op de begane grond in het midden een toegang met houten deur, geflankeerd door twee vensters bezet met helder glas-in-lood. Boven de entree over de gehele breedte van de gevel een door baksteen omlijst veld met daarin de naam van de toren. De eerste verdieping heeft drie gekoppelde vensters met een doorgaande lekdorpel en gekoppelde lateien, de tweede verdieping heeft twee vensters, de derde verdieping een houten deur met daarboven één venster, de vierde verdieping heeft weer twee vensters en de vijfde verdieping een houten deur. De LINKER ZIJGEVEL heeft op de vierde verdieping een asymmetrisch geplaatst venster. De ACHTERGEVEL bevat op de tweede verdieping twee en op de derde verdieping één venster. De RECHTER ZIJGEVEL heeft op de derde verdieping twee vensters boven elkaar, op de vierde verdieping een asymmetrisch geplaatst venster en op de vijfde verdieping een venster.

Het INTERIEUR bevat nog de oorspronkelijke houten trap.

Waardering

UITZICHTTOREN uit 1910.

- Van architectuurhistorische waarde als functioneel en typologisch belangrijk voorbeeld van een uitzichttoren, onworpen in Overgangsarchitectuur. De toren vormt onderdeel van het oeuvre van architect Van Driesum, die in Apeldoorn veel gebouwen ontwierp. Dit is de enig bekende uitkijktoren van zijn hand. De toren heeft een zeldzaamheidswaarde als in kalkzandsteen ontworpen toren met een functie als uitzichttoren.
- Van stedenbouwkundige waarde als karakteristiek en sterk beeldbepalend element aan de zuidzijde van de Amersfoortseweg. De toren vervult hier een opvallende symboolfunctie en is van grote afstand zichtbaar. Er is sprake van een ensemblewaarde met het aan de voet van de toren gelegen doolhof en de grot.
- Van cultuurhistorische waarde vanwege de functie en verschijningsvorm van de uitzichttoren. De toren was en is een onderdeel van een tot pretpark uitgegroeide uitspanning en is voor dit groene gebied op de Veluwe een belangrijke vorm van vermaak. De verhoging van de toren in de jaren tussen 1940 en 1945 was noodzakelijk om de functie als uitkijktoren -in een andere context- te behouden. De naam van de toren herinnert aan de geboorte van de voormalige Koningin der Nederlanden, Juliana, en de sterke band die de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

gemeente Apeldoorn met het koningshuis heeft.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Sport, recreatie, vereniging en horeca

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Sport en recreatie

Functie

Belvédère

Pretpark